

21. Gambling Laws in Russia: Modern situations (2017). Available at: <http://mosadvokat.org/zakon-ob-azartnyx-igrax-v-rossii-sovremennaya-situaciya/> (Accessed the 8-th May 2017) (in Russ.).

22. Gambling news of Czechs (2017). Available at: <http://elcasino.com/новости-игорного-бизнеса-чехии/> (Accessed the 8-th May 2017) (in Russ.).

23. State and prospects of gambling development (2017). Available at: http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=83768 (Accessed the 8-th May 2017) (in Ukr.).

24. Government plans to legalize gambling (2017). Available at: http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=83768 (Accessed the 8-th May 2017) (in Ukr.).

25. The legalization of gambling and tourist attractiveness of Ukraine. Is it possible to equate? (2017). Available at: http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=83768 (Accessed the 8-th May 2017) (in Ukr.).

УДК: 331.556.4:33(477)

О. В. Лошенко,

Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ

МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

Анотація

Досліджено сучасний стан інституційної складової регулювання міжнародної трудової міграції у світі. Проаналізовано міжнародно-правові норми міграційної політики держав. Розглянуто роль міжнародних організацій у регулюванні міжнародної трудової міграції. Визначено функціональну структуру Державної міграційної служби України. Представлено механізми регулювання міжнародної трудової міграції на наднаціональному (міждержавному), а й на національному (державному) рівні. Сформовано інституційну матрицю регулювання процесів трудової міграції в Україні. Розроблено систему реформування інституційної складової регулювання міжнародної трудової міграції на всіх рівнях. Запропоновано розширити повноваження Департаменту у справах іноземців Державної міграційної служби за рахунок створення у його складі відділу у справах зовнішньої трудової міграції.

Ключові слова: міжнародна трудова міграція, міграційна політика, інституційна складова, імміграція, еміграція, регулювання міжнародної трудової міграції.

О. В. Лошенко,

Киевский национальный торгово-экономический университет,
г. Киев

МОДЕЛИРОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ РЕГУЛИРОВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ

Аннотация

Исследовано современное состояние институциональной составляющей регулирования международной трудовой миграции в мире. Проанализированы международно-правовые

нормы миграционной политики государств. Рассмотрена роль международных организаций в регулировании международной трудовой миграции. Определена функциональная структура Государственной миграционной службы Украины. Представлены механизмы регулирования международной трудовой миграции на наднациональном (межгосударственном) и национальном (государственном) уровне. Сформирована институциональная матрица регулирования процессов трудовой миграции в Украине. Разработана система реформирования институциональной составляющей регулирования международной трудовой миграции на всех уровнях. Предложено расширить полномочия Департамента в делах иностранцев Государственной миграционной службы созданием в его составе отдела по делам внешней трудовой миграции.

Ключевые слова: международная трудовая миграция, миграционная политика, институциональная составляющая, иммиграция, эмиграция, регулирование международной трудовой миграции.

Постановка проблеми. Багатоаспектний вплив міжнародного руху робочої сили на розвиток країн-учасниць міграційного процесу зумовлює об'єктивну необхідність регулювання зовнішньої трудової міграції. У сучасній практиці контроль за потоками людських ресурсів здійснюється не лише в межах міграційної політики на наднаціональному (міждержавному), а й на національному (державному) рівні, що обумовлює необхідність посилення ролі інституціональної складової в регулюванні МТМ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інституціональні складові міжнародної трудової міграції розглядаються у наукових роботах вітчизняних та зарубіжних вчених: А. Бергемана, В. Гейця, Е. Лібанової, Д. Лук'яненка, О. Малиновської, К. Макконела, Г. Марковської, Т. Мельник, А. Мокія, А. Поручника, О. П'ятковської, Х. Рапопорта, О. Рогач, М. Романюка, Т. Ромащенко, А. Румянцева, О. Старка, Є. Савельєва, А. Старостіної, Т. Тейлора, А. Філіпенко, О. Шниркова та інших. Попри значну кількість опублікованих результатів досліджень, окремі аспекти цієї наукової проблеми недостатньо висвітлені, особливо у контексті дослідження впливу інституціональної складової регулювання міжнародної трудової міграції на наднаціональному і національному рівнях.

Метою статті є моделювання впливу інституціональної складової міжнародної трудової міграції для визначення пріоритетних напрямів її регулювання на наднаціональному і національному рівнях.

Виклад основного матеріалу. Кожна країна керується власними напрямами та цілями міграційної політики, вибором інструментів регулювання та визначення необхідних заходів. Однак, оскільки невід'ємною умовою функціонування демократичного суспільства є дотримання відповідних правових норм та стандартів, що закріплені у документах міжнародних організацій, регулювання міжнародної трудової міграції здійснюється першочергово відповідно до норм міжнародного

права. Це пов'язано з підписанням різних міжнародних угод і діяльністю спеціальних міжнародних організацій.

На сьогодні на міжнародному рівні у сфері управління міжнародною міграцією не існує єдиних правил міграційної взаємодії, що слугують імперативом для всіх учасників. Існуючі міжнародно-правові норми відносяться до деяких аспектів міграційної політики держав, які стосуються проблем біженців, дотримання основних прав мігрантів, включаючи недискримінаційне законодавство, відповідальність за організацію незаконних перевезень і т.д. Не вироблені універсальні механізми управління трудовою міграцією або протидії нелегальним переміщенням. Слід зазначити, що через відсутність єдиного координаційного центру, що регулює дії держав у сфері міграції на міжнародній арені, в найближчій перспективі не можливе збалансоване регулювання міжнародних трудових мігрантів у світі. Зважаючи на відсутність координуючого центру, посилюється роль міжнародних організацій як самостійних учасників. До них відносяться ООН, Міжнародна організація з міграції, Міжнародна організація з праці і багато інших. Активне обговорення проблем міжнародної міграції відбувається в рамках Глобального форуму з міграції та розвитку, Глобальної комісії з міжнародної міграції, Діалогу з міжнародної міграції. Слід зазначити, що основні питання в сфері міграційного управління між державами регулюються класичними методами – за допомогою укладення двосторонніх і багатосторонніх міжурядових договорів. Так, у рамках двосторонніх угод встановлюються основні норми й адміністративні регламенти, що стосуються підстав і умов набуття громадянства договірними сторонами. В рамках багатосторонніх угод регулюються питання трудової міграції, розробляються заходи щодо протидії нелегальній міграції та торгівлі людьми. Досить новим видом управління міграцією є укладання двосторонніх договорів про реадмісію – зворотну міграцію, що є більш гуманним і, на думку експертів, більш дієвим порівняно з видворенням і депортацією, спосіб усунення небажаних мігрантів. Таким чином, значна частина питань в сфері міграційного управління вирішується не на міжнародному, а на регіональному і національному рівнях.

Отже, вважаємо необхідним створення єдиної координуючої міжнародної організації, у повноваження якої повинні входити:

- розробка збалансованого механізму регулювання міжнародної трудової міграції;
  - створення єдиного центру інформування щодо міжнародного ринку праці;
  - створення відділення допомоги у легальному працевлаштуванні трудових мігрантів за спеціальністю;
  - розробка рекомендацій щодо інструментів міграційної політики (еміграційні квоти, пільги тощо) для країн світу. Альтернативним варіантом
-

є розширення діяльності та посилення повноважень (у рамках вищезазначеного) Міжнародної організації з міграції.

На нашу думку, міжнародним організаціям слід більше втручатися у регулювання в'їзду та виїзду трудових мігрантів. Такий підхід призведе до раціонального розміщення робочої сили у світі та зменшення рівня безробіття. Зокрема, вважаємо доцільним Міжнародній організації з міграції, співпрацюючи разом із державними установами країн, досліджувати попит та пропозицію трудових ресурсів на ринку праці. Результати досліджень повинні доноситись до потенційних мігрантів, наприклад, у вигляді інформування на офіційному сайті МОМ.

Головною проблемою регіонального рівня є відсутність чіткого контролю обсягів еміграції та імміграції між країнами інтеграційного об'єднання. Оскільки в межах даних країн існує можливість вільного пересування трудових мігрантів, у більш розвинених країнах інтеграційного об'єднання спостерігається збільшення рівня безробіття у корінного населення. Посилення контролю обсягів міграції дозволить проводити ефективніший взаємообмін працівників залежно від потреб ринків праці.

Регіональний рівень міграційного управління в найбільш інституціоналізованому вигляді сформувався в Євросоюзі і діє в інтересах держав-членів ЄС, обмежуючи їх суверенну компетенцію з певних питань. Комплексний підхід ЄС у боротьбі з нелегальною міграцією включає в себе охорону кордонів, депортацію осіб, які перебувають в країні незаконно, кримінальне переслідування торговців людьми і підприємців, що використовують рабську працю, захист прав жертв торговців, особливо дітей, заходи проти фіктивних шлюбів, інформаційний обмін та візову політику. У той же час комплекс заходів, що проводяться в Євросоюзі з метою формування єдиного європейського наукового простору, спрямований на залучення талановитої молоді, розширення можливостей у науковій сфері.

Однак у інших інтеграційних об'єднаннях (ЕКОВАС, КОМЕСА, МЕРКОСУР) присутня слабка законодавча система регулювання МТМ, підписано недостатню кількість угод, відсутній контроль за виконанням вже ухвалених рішень, що зумовлює необхідність налагодження спільної міграційної політики, використовуючи досвід ЄС.

Дослідження регіонального рівня міграційного управління представляє особливий інтерес для України, у зв'язку з її прагненням стати повноцінним членом Європейського Союзу. В останнє десятиріччя налагодження дипломатичних відносин між Україною та Європейським Союзом відбувалося у багатьох напрямках, у тому числі у сфері переміщення українців через кордони країн-членів ЄС. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС завдало вектор «політичної асоціації та

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО I МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

економічної інтеграції» і визначає нові умови переміщення не тільки товарів, послуг, капіталів, але й робочої сили [1]. Важливими кроками до розвитку цих відносин стало введення безвізового режиму України з країнами ЄС, у результаті якого кількість емігрантів з України зростає, що призведе до гальмування розвитку економіки країни. Ратифікація Угоди про спрощення оформлення віз між Європейським Союзом і Україною та Доповнена Угода про спрощення віз між ЄС і Україною поліпшила умови видачі віз українським громадянам [2; 3]. Відтак, в Україні для зменшення еміграції необхідно вжити таких заходів: покращити умови праці, підняти рівень заробітної плати, надати допомогу та вигідні умови щодо відкриття малого та середнього бізнесу, зменшити податковий тиск тощо. Це зумовлює необхідність більш детального дослідження впливу факторів на регулювання міжнародної трудової міграції.

Транснаціональний рівень потребує тісної співпраці з усіма рівнями регулювання МТМ, оскільки він не може самостійно ефективно функціонувати. Діяльність транснаціональних корпорацій, діаспор та підприємств з іноземною робочою силою та іноземним капіталом потребують чіткого контролю та регулювання у сфері МТМ. Його відсутність призводить до збільшення нелегальної міграції, торгівлі людьми, рабства.

Інституціональна складова персонального рівня регулювання МТМ забезпечується на національному рівні і передбачає створення державними установами інформаційних програм щодо стану міжнародного ринку праці та прав міжнародних трудових мігрантів.

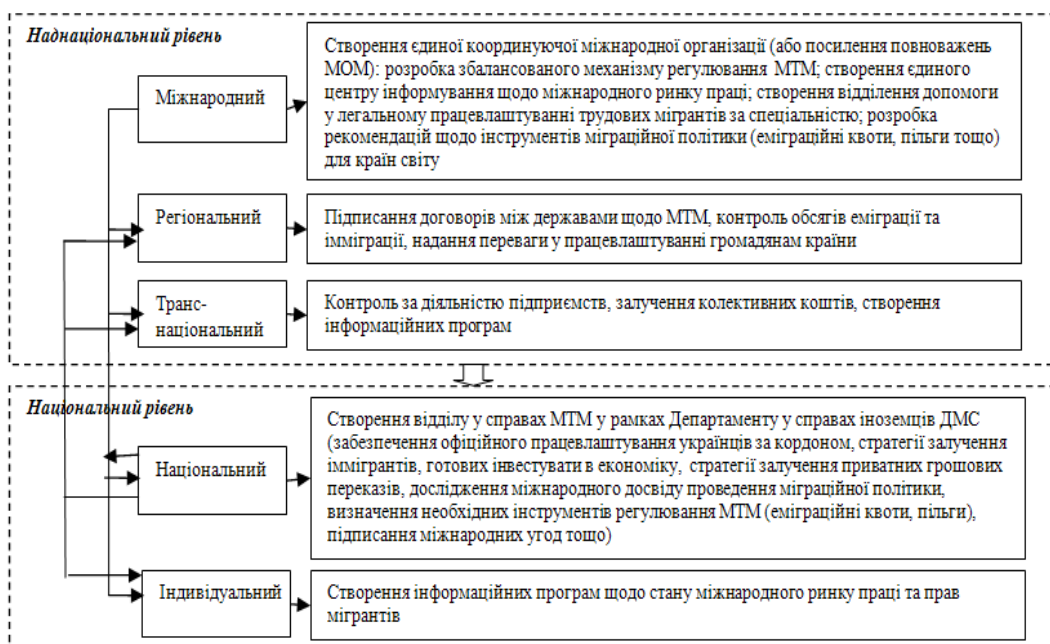
Узагальнення проблем регулювання МТМ на всіх рівнях дозволило сформулювати систему реформування інституціональної складової на всіх рівнях регулювання міжнародної трудової міграції, зображену на рис. 1.

Сучасний етап розвитку міграційних відносин в світі загалом і в Україні зокрема характеризується необхідністю цілісного розуміння підвищеної динамічності і непередбачуваності міжнародної міграції робочої сили, що потребує широкого погляду на регулювання ринкових процесів, пов'язаних з цим явищем.

В Україні на національному рівні міграційні відносини регулюються за допомогою міграційного права, яке можна визначити як сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини, пов'язані з міграцією фізичних осіб, визначенням правового статусу мігранта в контексті свободи пересування, а також закріплення гарантій і обов'язків держави та її органів щодо утвердження й забезпечення статусу різних категорій мігрантів [4].

Поряд із розробкою нормативно-правової бази у сфері регулювання трудової міграції в Україні протягом усіх років її незалежності формуються інституціональні засади державного управління міжнародними

міграційними потоками. У сфері регулювання міграційних процесів окремо слід відзначити Раду національної безпеки та оборони України, Службу безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство закордонних справ України та Державну міграційну службу України [5].

Рис. 1. Система реформування інституціональної складової на всіх рівнях регулювання міжнародної трудової міграції*

*Джерело: Розроблено автором.

Державна міграційна служба України (ДМС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів [6].

Потрібно зауважити, що нині Державна міграційна служба не вирішує всіх проблем, що стосуються міграції трудових ресурсів. Це свідчить про необхідність розширення її повноважень. Також зазначимо, що недоліком у міграційній політиці країни є те, що відсутній окремий підрозділ, який би зосередив свою увагу на регулюванні грошових трансфертів мігрантів.

Окрім значного розширення повноважень ДМС України, вважаємо доцільним розширити повноваження Департаменту у справах іноземців Державної міграційної служби за рахунок створення у його складі відділу у

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО I МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

справах зовнішньої трудової міграції. Таким чином робота даного Департаменту має бути спрямована, з одного боку, на забезпечення офіційного працевлаштування українців за кордоном, а з іншого – на залучення і використання в достатній кількості і необхідної якості іноземної робочої сили на території України.

Також розпорошеність функцій в системі регулювання МТМ України та відсутність регулювання в деяких сферах міграції, зокрема еміграційній, можна спостерігати у розробленій інституційній матриці, яка містить перелік основних інститутів регулювання процесів трудової міграції, а також показує, які сфери належать до їхньої компетенції (табл. 1).

Як бачимо, жодна з українських інституцій не здійснює контроль та регулювання одразу зі всіх запропонованих напрямів, а основною прогалиною у регулюванні міжнародної трудової міграції є напрям «еміграція».

Враховуючи те, що міжнародні міграційні процеси є комплексним соціально-економічним явищем, пов'язаним з різноманітними аспектами суспільного життя, то поєднати абсолютно всі функції з регулювання ними у межах одного відомства неможливо. Саме тому доцільно налагодити координацію роботи Департаменту у справах іноземців з іншими інститутами, які й надалі будуть брати участь у регулюванні міжнародної трудової міграції. Отже, для ефективного застосування інструментів регулювання МТМ відділ у справах міжнародної трудової міграції повинен виконувати такі завдання: регулювання імміграційних та еміграційних потоків, інформаційно-дослідницька діяльність, збільшення ВВП за рахунок використання транснаціональних зв'язків мігрантів та грошових переказів, удосконалення нормативного забезпечення з питань міжнародної трудової міграції.

Необхідність делегування більш широких повноважень ДМСУ обумовлена низкою переваг. По-перше, за її допомогою набагато легше забезпечити системність у регулюванні міжнародної трудової міграції. По-друге, спеціалізований відділ концентрує переважну частину повноважень у сфері трудової міграції, а тому несе основну відповідальність за управління нею. Це, у свою чергу, не лише спрощує визначення цілей і пріоритетів міграційної політики, а й значно полегшує процес звітності і громадського контролю. По-третє, наявність самодостатньої ДМСУ надасть змогу суттєво знизити ризики розпорошення фінансових, матеріальних і людських ресурсів та сприятиме їх ефективнішому використанню. По-четверте, це забезпечує більш тісний зв'язок між стратегією участі України у світових процесах трудової міграції та її безпосередньою реалізацією, адже формування стратегії та її впровадження будуть належати до компетенції одного і того ж відомства.

Інституційна матриця регулювання процесів трудової міграції в Україні*

Суб'єкти управління міжнародними трудовими міграціями	Імміграція			Еміграція		
	В'їзд в Україну	Перебування в Україні	Виїзд з України	В'їзд в країну перебування	Перебування за кордоном	Виїзд з країни перебування
<i>Державне регулювання</i>						
Державний комітет України з питань національностей та міграції	X	X	X	X		X
Міністерство закордонних справ України				X		X
Міністерство праці та соціальної політики України		X			X	
Державна міграційна служба	X	X	X			
Державна прикордонна служба	X		X			
Міністерство внутрішніх справ України		X	X	X		X
Служба безпеки	X	X	X			
Державна фіскальна служба		X				
Міністерство освіти і науки України		X				
Міністерство юстиції		X			X	
Міністерство охорони здоров'я	X	X				
Рада національної безпеки та оборони України		X			X	
<i>Міждержавні та міжнародні інституції</i>						
Міжнародна організація міграції		X			X	
Міжнародна організація праці	X	X	X	X	X	X
Всесвітня організація охорони здоров'я		X			X	
ООН з питань освіти, науки і культури		X			X	
Світовий банк		X			X	
Світова організація торгівлі		X			X	

*Джерело: Розроблено автором.

Таким чином, сформована на сьогодні державна міграційна політика, яка покликана регулювати питання працевлаштування, адаптації, соціального захисту та забезпечення прав трудових мігрантів, є недосконалою та потребує реформування. Незважаючи на стрімкий розвиток в останні роки законодавчої бази та визначення на державному рівні стратегічних цілей, невирішеними проблемами міжнародної трудової міграції залишаються:

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

суперечності законодавчих документів; проблеми статистичного обліку трудових мігрантів; неврегульованість питань відтоку інтелектуальної робочої сили; практична відсутність механізму заохочення повернення емігрантів з метою використання їх досвіду та заощаджень у розвитку економіки; висока кількість нелегально працевлаштованих іммігрантів; фактична відсутність механізму імплементації прибулих іммігрантів.

Визначені рекомендаційні заходи державної міграційної політики є лише її цільовими результативними пріоритетами, які потребують розробки та впровадження комплексу заходів регулювання, пов'язаних із удосконаленням внутрішньої та міжвідомчої організаційної роботи державних органів, налагодження їх тісної співпраці з асоціаціями національних меншин в Україні, закордонними представництвами українських мігрантів, урядами країн-контрагентів та міжнародними інституціями, а також їх прозоре інформаційне забезпечення щодо правил, процедур діяльності трудящих-мігрантів. Поряд з цим, заходи державної міграційної політики повинні бути узгодженими та спрямованими на підвищення реальної заробітної плати, скорочення нелегальної зайнятості, а також забезпечення соціального захисту працюючих громадян відповідно до сучасних європейських практик.

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, підписана 27 червня 2014 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

2. Безвізовий режим між Україною та Європейським Союзом [Електронний ресурс] // Вільна енциклопедія "Вікіпедія" – 2017. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B5%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D0%BC_%D0%BC%D1%96%D0%B6_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%BE%D1%8E_%D1%82%D0%B0_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%BC_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D0%BE%D0%BC.

3. Європейський Парламент ратифікував оновлену Угоду про спрощення оформлення віз між ЄС та Україною [Електронний ресурс] // Представництво Європейського Союзу в Україні. – 2013. – Режим доступу : http://novosti-turbiznesa.info/article/evropejskij_parlament_ratifikuvav_ovovlenu_ugodu_pro_sproshchennya_oformlennya_viz_mizh_es_ta_ukrainoyu.html.

4. Москаль Г. Система нормативних актів у сфері регулювання міграційних процесів [Електронний ресурс] / Геннадій Москаль // Віче. – 2012. – Режим доступу : <http://veche.kiev.ua/journal/3298/>.

5. Москаль Г. Організаційно-структурні формування системи міграційної політики України [Електронний ресурс] / Геннадій Москаль // Віче. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://veche.kiev.ua/journal/3950>.

6. Офіційний сайт Державної міграційної служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dmsu.gov.ua/>.

**INFLUENCE OF INSTITUTIONAL COMPONENT MODELING OF
REGULATION OF INTERNATIONAL LABOR MIGRATION**

Summary

Current state of the institutional component of the regulation of international labor migration in the world is investigated. International legal rules of the migration policy of the states are analyzed. The role of international organizations in the regulation of international labor migration is considered. The functional structure of the State Migration Service of Ukraine is determined. Mechanisms of regulation of international labor migration on the supranational (interstate), but also on the national (state) level are presented. The institutional matrix of labor migration processes regulation in Ukraine has been formed. The system of reforming the institutional component of international labor migration regulation at all levels is developed. It is offered to extend authorities of the Department of Foreign Affairs of the State Migration Service through the creation in its structure the department on matters of external labor migration.

Keywords: international labor migration, migration policy, institutional component, immigration, emigration, regulation of international labor migration.

References:

1. The official web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine (2014). *Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand*. Available at: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (in Ukr.).

2. The free encyclopedia "Wikipedia" (2017). Visa-free regime between Ukraine and the European Union. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B5%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D0%BC_%D0%BC%D1%96%D0%B6_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%BE%D1%8E_%D1%82%D0%B0_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%BC_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D0%BE%D0%BC (Accessed 3 March 2017) (in Ukr.).

3. Delegation of the European Union to Ukraine (2017). The European Parliament has ratified an updated agreement on visa facilitation between the EU and Ukraine. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B5%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D0%BC_%D0%BC%D1%96%D0%B6_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%BE%D1%8E_%D1%82%D0%B0_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%BC_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D0%BE%D0%BC (Accessed 3 March 2017) (in Ukr.).

4. Moskal, G. (2012). The system of normative acts in the sphere of regulation of migration processes. *Veche [Chamber]*. Available at: <http://veche.kiev.ua/journal/3298/> (Accessed 27 February 2017) (in Ukr.).

5. Moskal, G. (2013). Organizational-structural formation of the system of migration policy of Ukraine. *Veche [Chamber]*. Available at: <http://veche.kiev.ua/journal/3950> (Accessed 27 February 2017) (in Ukr.).

6. Official site of the State Migration Service (2017). Available at: <https://dmsu.gov.ua/> (Accessed 3 March 2017) (in Ukr.).

